

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzklauššanas sanāksme

Par iesniegto AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas
pakalpojumu tarifu projektu

Protokols

Rīgā

2022.gada 9.novembrī

Nr.5

Sanāksmi vada:

V.Uzvārds, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas Enerģētikas
departamenta Tarifu un infrastruktūras pārraudzības nodaļas vadītājs.

Piedalījās:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;
V.Uzvārds, Regulatora pārstāve;

V.Uzvārds, AS “European Energy” pārstāvis;

V.Uzvārds, laikraksta “Alūksnes un Malienas Ziņas” pārstāve;

V.Uzvārds, SIA “Mediju nams” pārstāvis;

V.Uzvārds, Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācijas pārstāvis;

V.Uzvārds, LAB “Enerģija” un AS “Augstsprieguma tīkls” arodorganizācijas
pārstāvis;

V.Uzvārds, LAB “Enerģija” pārstāvis;

V.Uzvārds, Jēkabpils novada pašvaldības pārstāve;

V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;

V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāve;

V.Uzvārds, AS “Sadales tīkls” pārstāvis;

V.Uzvārds, SIA "Enefit" pārstāvis;
V.Uzvārds, Būvmateriālu ražotāju asociācijas, Latvijas Darba Devēju Konfederācijas un Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras pārstāvis;
V.Uzvārds, Daugavpils pilsētas pašvaldības pārstāvis;
V.Uzvārds, Daugavpils pilsētas pašvaldības pārstāvis;
V.Uzvārds, SIA "Vats" pārstāvis;
V.Uzvārds, privātpersona;
V.Uzvārds, SIA "Latvijas Finieris" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "SEB banka" pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Viesnīcu un Restorānu Asociācija pārstāve;
V.Uzvārds, Latvijas Atjaunojamās enerģijas federācija pārstāvis;
V.Uzvārds, VAS "Latvijas dzelzceļš" pārstāvis;
V.Uzvārds, VAS "Latvijas dzelzceļš" pārstāvis;
V.Uzvārds, SIA "SHWENK Latvija" pārstāvis;
V.Uzvārds, SIA "Rīgas satiksme" pārstāvis;
V.Uzvārds, SIA "Alūksnes PVA centrs" pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Neatkarīgo mežizstrādātāju asociācijas, Latvijas Kokapstrādes uzņēmēju un eksportētāju asociācijas pārstāvis;
V.Uzvārds, Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāve;
V.Uzvārds, Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāve;
V.Uzvārds, Latvijas Darba devēju konfederācijas pārstāvis.

Uzaicinātie:

V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāvis;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve;
V.Uzvārds, AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve.

Protokolē:

V.Uzvārds, Regulatora pārstāvis.

Sanāksme sākas plkst. 14:00.

Darba kārtība:

1. Informācija par uzklaušanās sanāksmes norises kārtību.
2. Komersanta informācija par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu.

3. Uzklaušanas sanāksmes dalībnieku jautājumi un priekšlikumi par AS “Augstsprieguma tīkls” elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu, kā arī komersanta pārstāvju atbildes un komentāri.

1. Informācija par uzklaušanas sanāksmes norises kārtību.

Regulatora pārstāvis informē klātesošos uzklaušanas sanāksmes dalībniekus par sanāksmes mērķi un norises kārtību, par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projekta izvērtēšanas un apstiprināšanas laiku un kārtību, kā arī par priekšlikumu iesniegšanas kārtību.

Regulatora pārstāvis sniedz informāciju par regulēto pakalpojumu un aicina akciju sabiedrības “Augstsprieguma tīkls” (turpmāk – “Augstsprieguma tīkls”) pārstāvjus iepazīstināt uzklaušanas sanāksmes dalībniekus ar informāciju par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā (turpmāk – Regulators) iesniegto elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu projektu regulatīvajam periodam no 2023.gada 1.marta līdz 2025.gada 28.februārim (turpmāk – Tarifu projekts).

2. Komersanta skaidrojums par Tarifu projektu

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve iepazīstina sanāksmes dalībniekus ar Regulatorā iesniegto Tarifu projektu un sniedz īsu prezentāciju par Tarifu projektu. Sākotnēji tiek norādīta informācija par “Augstsprieguma tīkls” infrastruktūru. “Augstsprieguma tīkls” īpašumā pašlaik ir 140 apakšstacijas, kopējais līniju garums 5613 km. “Augstsprieguma tīkls” mērķis ir nodrošināt drošu energoapgādi Latvijā un šogad šis mērķis ir kļuvis vēl izaicinošāks, ņemot vērā esošo ģeopolitisko situāciju. Līdz ar to tiek papildus pievērsta uzmanība un ieguldīts kiberdrošības jautājumos un droša tīkla infrastruktūrai augstas nenoteiktības apstākļos, kā arī tiek pievērsta ļoti liela uzmanība attīstībai, attiecīgi pieslēgt atjaunīgos energoresursu ražotājus, lai ne tikai aizstātu ar fosilajiem dabas resursiem ražoto enerģiju, bet arī lai diversificētu riskus.

Galvenie tarifa pieauguma iemesli ir trīs, kuri šobrīd ir ārpus “Augstsprieguma tīkls” kontroles un tie ir elektroenerģijas cena, kas ir pieaugusi 6 reizes, inflācijas ietekme, kur inflācija šobrīd tuvojas 25% robežai un izmaksas jaudas rezerves sistēmas drošumam. Papildus tam tiek plānota virkne efektivizācijas pasākumu, kas mīkstinātu šo cenu pieaugumu un arī ietekmi uz tarifu pieaugumu. Spēkā esošajā tarifu aprēķinā elektroenerģijas cena bija 43 EUR/MWh. Būtisks cenu pieaugums ir vērojams no pagājušā gada nogales un, ja skatās nākotnē, tad prognozētā elektroenerģijas cena Tarifu projektā ir Nord Pool Spot cenas nākotnes darījumiem Nord Pool biržā. Elektroenerģijas cenu prognozes korekcija tiks aktualizēta Tarifu projekta apstiprināšanas brīdī, kad tiks ņemtas vērā aktuālās elektroenerģijas cenas prognozes.

Spēkā esošais tarifs tika apstiprināts 2020.gada novembrī un tas tika apstiprināts uz 2 gadiem, līdz ar to šī gada decembrī esošajam tarifam beidzas regulatīvais periods, kas ir arī iemesls jauna Tarifu projekta iesniegšanai, un normatīvais ietvars paredz, ka ir nepieciešams jauns tarifs jaunam regulatīvajam periodam. Redzot pašreizējos mainīgos makroekonomiskos rādītājus, uzskatām par lietderīgu iesniegt Tarifu projektu divu gadu regulatīvajam periodam ar tā stāšanos spēkā no 2023.gada 1.marta.

Ņemot vērā iepriekš minēto būtisko elektroenerģijas cenu kāpumu, ir arī būtiski pieaugušas “Augstsprieguma tīkls” pārējās izmaksas. Ņemot vērā ka “Augstsprieguma

tīkls” akcijas ir kotētas Nasdaq biržā, “Augstsprieguma tīkls” ir saistības pret investoriem nodrošināt nepieciešamos finanšu rādītājus.

Iemesls Tarifu projekta iesniegšanai š.g. oktobrī, nevis ātrāk, kā tas būtu nepieciešams, ir saistīts ar Regulatora 2022.gada 29.augustā veiktajām izmaiņām Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikā (turpmāk – Metodika) un pieņemto Kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodiku.

“Augstsprieguma tīkls” pievērš lielu uzmanību efektivitātes pasākumiem, kas ietekmē visus elektroenerģijas lietotājus.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve papildina ar datiem par elektroenerģijas cenu pieaugumu, spēkā esošajā tarifā elektroenerģijas cena ir 43,08 EUR/MWh, savukārt Tarifu projektā tā tiek prognozēta 268,32 EUR/MWh, kas ir par 523 % vairāk un izmaksu pieaugums sastāda 47,4 milj.EUR, tāpat maksa par jaudas rezerves uzturēšanu sistēmas drošumam salīdzinājumā ar spēkā esošo tarifu ir pieaugusi no 5,4 milj.EUR līdz 13,5 milj.EUR, pieaugums sastāda 148%, jeb 8 milj.EUR, kā arī inflācijas ietekme. Visas iepriekš minētās izmaksu pozīcijas ir ārpus “Augstsprieguma tīkls” kontroles.

Kopējais izmaksu pieaugums ir 71 milj.EUR, papildus iepriekšminētajām būtiskajām izmaksu pozīcijām pieaug arī kapitāla izmaksas par 3 milj.EUR.

Kapitāla izmaksu pieaugums galvenokārt ir saistīts ar pamatlīdzekļu pārvērtēšanu.

Tarifu projektā pret spēkā esošo tarifu ir samazinājies pārvadītās elektroenerģijas daudzums un ievērojami pieaugušas plānotās ar pakalpojumu sniegšanu saistītās izmaksas, kā arī ieņēmumu korekcija, kas pārvadītās vienības cenu pēc korekcijām paaugstina par 111 %. Taču katrai komponentei – par jaudas uzturēšanu un pārvadīto elektroenerģiju, šīs izmaiņas ir atšķirīgas.

Lai mazinātu negūto ieņēmumu korekcijas regulatīvajā rēķinā, “Augstsprieguma tīkls” ir lūdzis atļauju novirzīt uzkrātos pārslodzes ieņēmumus (turpmāk – PI) 54,3 milj.EUR apmērā, kas samazinās izmaksas par elektroenerģijas pakalpojumiem 15% apmērā.

Savukārt, piesaistot Eiropas Savienības (turpmāk – ES) līdzfinansējumus aktīvu izveidei, Tarifu projektā iekļaujamās izmaksas, kas saistītas ar kapitāla izmaksām, veido samazinājumu 9,8 milj.EUR apmērā.

“Augstsprieguma tīkls” aprēķinātā pakalpojuma ietekme klientiem atkarībā no pieslēguma sastādīs no 92-150% pieaugumu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis sniedz informāciju, ka 80% no tarifu kāpuma sastāda tehnoloģiskā zuduma izmaksu pieaugums un Avārijas rezervju nodrošināšanas izmaksas. Avārijas rezerves “Augstsprieguma tīkls” pats nenodrošina, un tās tiek pirktas tirgū. Nākotnē tiek plānota avārijas rezervju iegāde sadarbībā ar kaimiņvalstu pārvades sistēmas operatoriem, līdz 2024.gada beigām. Tai pašā laikā, pieaugot atjaunīgo energoresursu īpatsvaram energosistēmā un sinhronizācijai ar kontinentālo Eiropu, balansēšanas rezervju nepieciešamais daudzums tikai pieaugs.

Lai gan Latvijā, salīdzinot ar Eiropas ziemeļvalstīm, ir viens no zemākajiem elektroenerģijas zudumiem, tiek turpināts darbs pie to samazināšanas.

Elektroenerģijas iepirkums zudumu segšanai tiek veikts biržā bez starpniekiem, “Augstsprieguma tīkls” ir atkārtoti analizējis zudumu segšanas iepirkšanas procesu un konstatējis, ka šādi tas ir izmaksu efektīvākais variants.

“Augstsprieguma tīkls” fokusējas uz trijiem ārējiem apstākļiem, kas ietekmē elektroenerģijas pārvadi, tie ir tīkla drošums, sistēmas sinhronizācija ar kontinentālo Eiropu un atjaunīgās enerģijas attīstība valstī.

Attiecībā uz atjaunīgās enerģijas pieslēgumiem “Augstsprieguma tīkls” tīkliem, ir gaidāma strauja attīstība šajā virzienā, kur jau patreiz ir pieprasītas jaudas vairāk kā 6000 MW un rezervētas vairāk kā 4300 MW. Izsniegti 55 tehniskie noteikumi pieslēgumiem, no tiem 40 gadījumos jau panākta vienošanās par pieslēgumu vietu nodrošināšanu un 12 gadījumos jau ir uzsākta projektēšana. Līdz ar to “Augstsprieguma tīkls” ir paredzējis 43 jaunu apakšstaciju būvniecību.

Noslēgumā tiek sniegta informācija par paveiktajiem un plānotajiem darbiem saistībā ar sinhronizāciju ar kontinentālo Eiropu un atslēgšanos no Krievija energosistēmas 2025.gadā, kur plānoti ieguldījumi 330kV tīkla pastiprināšanai vairāk kā 300 milj.EUR apmērā, kuriem paredzētais ES līdzfinansējums ir līdz 75% no kopējām izmaksām.

Regulatora pārstāvis pateicas “Augstsprieguma tīkls” pārstāvjiem par prezentāciju un lūdz “Augstsprieguma tīkls” sniegt informāciju, uz kādiem pieņēmumiem ir balstīta tīklā pārvadītās elektroenerģijas samazinājums, ņemot vērā, ka daudzi dabasgāzes patērētāji atsakās no šī energoresursa un izvēlas elektroenerģiju apkurei.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka šīs prognozes ir balstītas uz izklaidētās elektroenerģijas ģenerācijas attīstību zemākā līmenī, proti, akciju sabiedrības “Sadales tīkls” (turpmāk – “Sadales tīkls”) līmenī, kas samazina “Augstsprieguma tīkls” tīklā nodoto elektroenerģijas daudzumu.

Regulatora pārstāvis papildina jautājumu, vai tas balstās arī daļēji uz “Sadales tīkls” sniegtajām prognozēm.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis apstiprina šo informāciju.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt informāciju par iesniegtajā Tarifu projektā plānotajiem efektivitātes pasākumiem.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka būtiskākie pasākumi, ko “Augstsprieguma tīkls” ir veicis, lai mazinātu izmaksas, ir refinansētas vēsturiskās saistības, tai skaitā emitējot obligācijas, kas ir sniedzis vairāku milj.EUR ietaupījumu, kā arī ES līdzfinansējumu piesaiste dažādiem projektiem, kas arī veido aptuveni 9 milj.EUR ietaupījumu. Tāpat 2019.gadā tika veikts funkcionālais audits, kur tika norādīts viens no efektivitātes veidiem samazināt darba vietas uzņēmumā. “Augstsprieguma tīkls”, ievērojot šos ieteikumus, ir samazinājis darba vietu skaitu vairāk nekā tas tika norādīts audita atzinumā. Kā arī tiek strādāts pie daudzu procesu digitalizācijas, taču šo procesu ietekme būs novērojama tikai tuvākajā nākotnē. Tāpat ir samazinātas remontu izmaksas par 15%, ņemot vērā, ka inflācija ir pieaugusi.

Tajā pašā laikā jāpatur prātā, ka “Augstsprieguma tīkls” nodrošina valstī absolūti kritiskas infrastruktūras pakalpojumu, līdz ar to efektivitātes pasākumu ieviešanai jābūt atbilstošai, lai neapdraudētu energoapgādes drošumu.

Regulatora pārstāvis pateicas par sniegtajām atbildēm un norāda, ka Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā tiks lūgts sniegt papildu precizējoša informācija par neskaidrajiem jautājumiem, lai sasniegtu gala rezultātu. Papildus tam lūdz skaidrojumu par Tarifu projektā būtisko komponenti – elektroenerģijas cenas prognozi, uz kādiem pieņēmumiem tieši prognoze ir veidota.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka “Augstsprieguma tīkls” neveic cenu prognozi, bet iekļāva Tarifu projektā cenu prognozi, kas balstīta uz Nord Pool Spot nākotnes darījumiem Nord Pool biržā. Ņemot vērā, ka cenu svārstības patreiz ir lielas, tāpēc ir norādīts datums, kurā nākotnes cenu prognozes ir ņemtas. Tajā pat laikā “Augstsprieguma tīkls” ir gatavs izvērtēt arī citus prognozes avotus, kā arī saredz pamatu tam, ka Tarifu projektā tiek izmantotas kopīgas prognozes elektroenerģijas cenai, salāgojot to ar “Sadales tīkls” elektroenerģijas sadales pakalpojumu tarifu projekta cenu prognozi.

Kā arī Metodikas ietvars paredz elastīgāku pieeju mainīgās komponentes noteikšanai, kas nozīmē, ka esošās Tarifu projektā iesniegtās vērtības var tikt pielāgotas pie kādām izmaksu izmaiņām.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt informāciju par PI novirzīšanu tarifu mazināšanai, ņemot vērā, ka PI turpina uzkrāties, jo vēl joprojām ir elektroenerģijas cenu svārstības. Kāds ir skatījums, par papildus PI novirzīšanu tarifu samazināšanai?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka pašlaik PI ir paredzēti tikai spēkā esošā tarifa tehnoloģisko zudumu izmaksu pieauguma mazināšanai, lai tas neatstātu būtisku ietekmi uz Tarifu projektu. Tajā pašā laikā jāņem vērā, ka saskaņā ar ES normatīvajiem aktiem PI primāri jānovirza infrastruktūras stiprināšanai valsts ārējās robežās. Un, ja “Augstsprieguma tīkls” iztērēs visus uzkrātos PI Tarifa projekta izmaksu mazināšanai, tas var radīt situāciju, ka šos finanšu līdzekļus nāksies aizņemt un tas savukārt rada papildu slogu tarifiem.

Tāpat nav izslēgta iespēja šos uzkrātos PI arī nākotnē novirzīt izmaksu segšanai, ja tāda nepieciešamība rastos, taču pašlaik to nevar izdarīt, jo tā ir tikai prognoze, un nevar ņemt vērā šo ieņēmumu prognozi, līdz PI nav saņemti un iekļauti grāmatvedības reģistros. Taču šāda iespēja vēl pastāv, ja uzkrātos PI par 2022.gada novembri, decembri novirzītu par periodu 2023.gadā, līdz tiks pieņemts lēmums par jauno sistēmas pakalpojumu tarifu spēkā stāšanos.

Regulatora pārstāvis precizē, ka jautājums tieši bija domāts par to, ka vēl ir iespējami uzkrājumi no PI tuvāko 3 mēnešu laikā un ka šo naudu varētu novirzīt Tarifu projekta izmaksu mazināšanai. Turpinājumā tiek dots vārds uzklaušanās sanāksmes dalībniekiem.

3. Uzklaušanās sanāksmes dalībnieku komentāri, jautājumi un priekšlikumi par Tarifu projektu un komersanta pārstāvju atbildes un komentāri.

AS “Sadales tīkls” pārstāvis pozitīvi novērtē, ka ir atrasta iespēja PI novirzīt pieaugušo “Augstsprieguma tīkls” izmaksu mazināšanai, kas spriežot pēc visa būtu vēl būtiskākas un paaugstinātu iesniegtajā Tarifu projektā plānotos pakalpojumu tarifus. Tāpat pozitīvi novērtē to, ka gan “Sadales tīkls”, gan “Augstsprieguma tīkls” jaunās tarifu aprēķināšanas metodikās ir ietverta iespēja ātrāk atgūt komersanta papildus radušās izmaksas vai atgriezt lietotājiem komersanta papildus gūtos ieņēmumus, kas ir būtiski šajos mainīgajos apstākļos, sevišķi elektroenerģijas cenu svārstību ietekmē. Tas ir veids un pareizs solis visas tautsaimniecības labā.

Taču ir jautājums, vai šis tarifs ir veidots saskaņā ar valstiskajām interesēm par zaļās (atjaunīgās) enerģijas pieņemšanu visā elektroapgādes sistēmā. Mūsaprāt jābūt arī G komponentes subjektam, jeb visas liekās jaudas, kas nav nepieciešamas priekš patēriņa, bet gan priekš zaļās elektroenerģijas nodošanas “Sadales tīkls”, vajadzētu tikt attiecinātām

uz G komponenti. Lai arī “Sadales tīkls” izmaksas, kas saistītas ar “Augstsprieguma tīkls” pakalpojumu, no tā nemainīsies, taču ir būtiski pakalpojuma tarifus salikt tā, lai tie viens otru papildinātu. Nav pareizi tas, ka “Sadales tīkls” maksā par šo pakalpojumu 16 EUR, savukārt pārdod pa 2 EUR. Jo šajā situācijā “Sadales tīkls” ir jāsamazina kardināli pieejamās jaudas tīklā, kas būtiski ietekmē zaļās enerģijas attīstības projektus, vai arī izcenot šo pakalpojumu atbilstoši “Sadales tīkls” piestādītājiem 16 EUR, nevis kā patreiz ir paredzēts “Sadales tīkls” pakalpojumu tarifā 2,5 EUR. Šādā veidā tiek diskriminēti “Sadales tīkls” sistēmai pieslēgtie zaļās enerģijas ražotāji attiecībā pret “Augstsprieguma tīkls” sistēmai pieslēgtajiem elektroenerģijas ražotājiem.

Vai “Sadales tīkls” arī būs iespēja lietot jaunās apakšstacijas, kas paredzētas no atjaunīgajiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas ražotājiem un kāds tad būs tarifs?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis informē, ka visur, kur būs iespēja pieslēgties pie apakšstacijām, arī “Sadales tīkls” varēs izmantot šādu iespēju atbilstoši tehniskajiem noteikumiem.

Regulatora pārstāvis papildina, ka par pakalpojumu tarifu struktūru diskusijas jau ir uzsāktas, taču ņemot vērā dažādus faktoros, gala vienošanās vēl nav panākta.

AS “Sadales tīkls” pārstāve norāda, ka priekšlikumi tiks arī iesniegti rakstiski. “Sadales tīkls” ieskatā joprojām būtu lietderīgi pārvērtēt nepieciešamību un pamatotību dalīt elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumus trīs sprieguma pakāpēs, kas motivē elektroenerģijas tīkla lietotājus pārslēgties uz pārvades sistēmu un šādā veidā sadārdzinot tarifus sadales sistēmas lietotājiem.

Tāpat “Sadales tīkls” vēlētos, lai ir saskaņota pieeja iepērkamās elektroenerģijas cenu prognozei un būtu jāatrod optimāls risinājums. Kā arī vienoti izvērtēt elektroenerģijas patēriņa daudzuma prognozes.

Papildus tam “Sadales tīkls” izmanto iespēju pieteikties valsts atbalsta programmai elektroenerģijas cenu ietekmes mazināšanai komersantu izmaksām un ierosina šādu iespēju izmantot arī “Augstsprieguma tīkls”, kas ietekmētu “Augstsprieguma tīkls” izmaksu pieauguma mazināšanu.

Kā arī jau vēsturiski ir izveidojusies problēma ar rezerves jaudu transformatoru radušos zudumu apmaksu, kur bija iecere, ka par šo tiks piestādīts atsevišķs rēķins. Tā kā šie transformatori tiek izmantoti dažādos gadījumos, gan lauku teritorijās, gan pilsētās, gan arī konkrētu klientu problēmu risināšanai, un “Sadales tīkls” nav tādas iespējas šos izdevumus pārceļot konkrētam pakalpojuma saņēmējam – gala klientam, tad “Sadales tīkls” aicinājums ir iekļaut šos izdevumus esošajā Tarifu projektā un nepiestādīt kā atsevišķu rēķinu, par ko šāda vienošanās ir panākta. Lūgums Regulatoram šim pievērst uzmanību.

Tiek izteikts lūgums arī par izskanējušo informāciju par efektivitātes ieviešanu. Lūgums “Augstsprieguma tīkls” to izteikt skaitliski, lai var redzēt konkrētus ieguvumus no šīm programmām.

Noslēgumā lūgums arī sinhronizēt tarifu periodus un paredzēt, ka “Augstsprieguma tīkls” pakalpojumu tarifu spēkā stāšanos laiku pārcelt no paredzētā laika 2023.gada 1.marta uz 2023.gada 1.jūliju, lai “Sadales tīkls” var pielāgoties un noteikt regulatīvo periodu 2,5 gadi, un izmaksu ietekmējošie faktori, kā, piemēram inflācija, būtu vienoti

abiem sistēmas operatoriem un ietekme uz sabiedrību būtu saprotama un prognozējama ar zināmu paredzamību.

Atbildes uz minētajiem jautājumiem gan netiek lūgtas sniegt uzreiz, jo tiks arī iesniegti ierosinājumi, lūgumi rakstiskā formā.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve piekrīt izskanējušajiem ierosinājumiem un to, ka uz virkni jautājumiem ir jāturpina uzsāktās sarunas par cenu apjomu, transformatoriem u.c., taču par dažiem jautājumiem ir komentāri.

Pirmkārt, par klientiem, kuru objekti, ir pieslēgti tieši pie pārvades pakalpojuma sniedzēja infrastruktūras. Šie klienti ir veikuši investīcijas un līdz ar to, no investīciju un biznesa paredzamības viedokļa, jābūt piesardzīgiem, lai neraidītu nevēlamus signālus investoriem un tiem, kas izmantoja iespēju pieslēgties tieši pie elektroenerģijas pārvades sistēmas, šādu klientu gan nav daudz.

Par vienotu tarifu spēkā stāšanās termiņu būtisku iebildumu nav, taču jāņem vērā, ka, ja “Augstsprieguma tīkls” turpmākajos mēnešos nebūs iespējas saņemt PI maksu un nebūs iespējas to novirzīt tarifu mazināšanai, tad var rasties papildu izdevumi apmēram 6 milj.EUR apmērā, kas būs jāatgūst regulatīvajā periodā. Tāpat “Augstsprieguma tīkls” norāda, ka visas darbības ir veicamas atbilstoši normatīvo aktu prasībām, un paldies Regulatoram, ka tika rasta iespēja mainīt Metodiku, lai nekontrolējamās izmaksas pēc iespējas ātrāk atgūtu esošajos apstākļos.

Būvmateriālu ražotāju asociācijas, Latvijas Darba Devēju Konfederācijas un Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras pārstāvis norāda, ka jāņem vērā, ka šādas izmaiņas lielo lietotāju pusē, kas patērē būtisku elektroenerģijas apjomu, nodrošina darbavietas, šāds “Augstsprieguma tīkls” tarifu paziņojums ir bezprecedenta, īpaši ņemot vērā, ka “Augstsprieguma tīkls” ir plašākais monopola pakalpojuma sniedzējs starp regulētajiem komersantiem. “Augstsprieguma tīkls” tarifu izmaiņas ir ar ļoti jūtīgu ietekmi uz visu ekonomiku. Iepazīstoties un veicot analīzi par paziņojumu sākotnēji publiski pieejamajā informācijā, kas pamato tarifu pieaugumu ir radušies vairāki jautājumi Viens no būtiskajiem izmaksu pieaugumiem ir elektroenerģijas cenai. EPAD (Electricity Price Area Differentials) instrumentu izmantošana elektroenerģijas cenu prognozei, šie finanšu instrumenti ir nelikvīdi. Ieteikums “Augstsprieguma tīkls” izmantot citus instrumentus elektroenerģijas cenu prognozei.

Vai “Augstsprieguma tīkls” ir centies vai plāno izmantot valsts atbalsta instrumentus, ko piešķir juridiskajām personām energoresursu cenu kāpuma ietekmes mazināšanai?

Norāda uz nepieņemamu “Augstsprieguma tīkls” personāla atlīdzības pieaugumu, kas ir pamatots ar atalgojuma indeksāciju, piemērojot patēriņa cenu indeksu. Rūpniecības un citas lielas nozares šajā ekonomiskajā situācijā neko tādu nevar atļauties.

Būvmateriālu ražotāju asociācijas, Latvijas Darba Devēju Konfederācijas un Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameras pārstāvis Pašlaik “Augstsprieguma tīkls” biržā ir emitētas obligācijas un obligācijām nepieciešami korekti, normāli finanšu rādītāji. Vai ir meklēts risinājums un izteikts priekšlikums, kurā kapitāldaļu turētājam piedāvāts, ka dividendes tiek atgrieztas nākamo trīs gadu periodā?

Jautājums par korporatīvo pārvaldību un piegādes ķēžu vadību un cik pēdējo trīs gadu laikā no veiktajām pakalpojumu iepirkumu procedūrām ir bijušas ar diviem vai trīs

pieāvājumiem. Vai ir izdarīts viss, lai palielinātu konkurenci un samazinātu iepirkumu izmaksas?

Ir novērots liels pieprasījums pēc elektroenerģijas ražošanas jaudām. Vai ir risināts jautājums par G komponentes griestiem un to atcelšanu.

Vai ir apsvērta iespēja par abu sistēmas operatoru "Augstsprieguma tīkls" un "Sadales tīkls" apvienošanu, lai tādā veidā samazinātu vairākas izmaksu pozīcijas.

Noslēgumā tiek norādīts uz tarifu struktūru, minot, ka Eiropas pārvades operatori uz rezerves jaudām neattiecinā visas izmaksas, kas veidojas šo jaudu uzturēšanai, un tāpat tiek norādīts, ka, lai izvērtētu izmaksu attiecināšanu un dalīšanu mainīgajā un fiksētajā tarifu komponentē, ir nepieciešams iepazīties ar izmaksu attiecināšanu principiem.

Regulatora pārstāvis norāda, ka šis ir ļoti labs jautājums un, lai virzītos strukturēti uz priekšu, lūdz sniegt atbildi vai komentāru "Augstsprieguma tīkls" pārstāvim vai arī uzklaušanās sanāksmē esošajam Latvijas arodbiedrības "Enerģija" pārstāvim.

AS "Augstsprieguma tīkls" pārstāve norāda, ka darba algas pieaugumam ir vairāki iemesli, un tie ir patēriņa cenu kumulatīvās inflācijas pieaugums, kas ir noteikts koplīgumā, kā arī apstākļi, ka "Augstsprieguma tīkls" ir jāspēj nodrošināt augsta līmeņa speciālisti saskaņā ar tirgus tendencēm. Visu informāciju un argumentāciju par atalgojuma izmaksām "Augstsprieguma tīkls" iesniedz Regulatoram izvērtēšanai.

Savukārt vēl viens apstāklis ir tas, ka "Augstsprieguma tīkls", uzlabojot savu darbību, ir bijuši spiesti samazināt virkni amata vietu, kas neietekmē "Augstsprieguma tīkls" darbības drošību un drošu pārvades pakalpojumu sniegšanu, tajā pašā laikā ir paredzētas dažas jaunas amata vietas, kas ir paredzētas, lai nodrošinātu drošu sinhronizāciju ar kontinentālo Eiropu, kā arī pastiprinātu kiberdrošības jomu, kas saistīts ar pašreizējo situāciju kibertelpā un "Augstsprieguma tīkls" kā kritiskai infrastruktūrai ir nepārtraukti jāspēj nodrošināt ārkārtīgi augsta kiberdrošība. Vēl ir paredzētas pāris jaunas amata vietas, kas saistītas ar atjaunīgo energoresursu ražotāju jaunajiem pieslēgumiem. Salīdzinājumam Lietuvas pārvades operators ir izveidojis vairākus desmitus jaunu amata vietu, kurām paredzēts veikt darba pienākumus iepriekšminētajās jomās, tāpat Zviedrijas pārvades operators ir norādījis uz būtiski darbinieku pieaugumu specifiski kiberdrošībai un atjaunīgo energoresursu attīstībai.

LAB "Enerģija" pārstāvis norāda, ka enerģētika ir nozare, kura balsta visu tautsaimniecību. Un personāla izmaksas nav tas būtiskākais izmaksu pieauguma ietekmējošais faktors. Taču bez personāla nav iespējama plānu izpilde, kas jāveic gan komersantam, gan valstij, lai nodrošinātu drošu un nepārtrauktu energoapgādi, tīklu sinhronizācijai un citu mērķu sasniegšanai. Šo mērķu izpildi var realizēt, ja ir atbilstošs kvalificēts personāls. Personāla piesaiste nenotiek kampaņveidīgi, bet gan tas ir ilgstošs vēsturiskais laika periods, kad tiek strādāts, lai personāls būtu pieejams, lai nodrošinātu visas tautsaimniecības intereses un vajadzības. Jā, tas maksā un par velti neviens nestrādās, un arī komersanta darbinieki ir tiesīgi uz savu interešu respektēšanu un nodrošināt sociālo mieru uzņēmumā, ko nodrošina tāds svarīgs dokuments, kā darba koplīgums. Ja darbinieki izpilda savas saistības, tad arī komersantam ir jāpilda savas saistības, kas atrunātas koplīgumā. Jo tieši darbinieki ir tie, kas realizēs uzņēmumam izvirzītos mērķus, uzdevumus un tai skaitā maksimāli efektīvi nodrošinās energoapgādi. Tāpēc vēlreiz norādu, ka šī nav tā pati ievērojamākā izmaksu pozīcija, taču viena no nepieciešamākajām, jo diez vai kāds Latvijā vēlas, ka veidojas situācija, ka klientiem

netiks nodrošināti energoapgādes pakalpojumi. Uzņēmums var iegādāties transformatorus, kabeļus un citas materiālās vērtības, taču cilvēkus nevar nopirkt, jo atbilstošu speciālistu vairāk nebūs, ja par tiem mēs nedomāsim.

Regulatora pārstāvis vēlas precizēt, vai darbinieku arodbiedrības pārstāvim ir bijusi iespēja iepazīties arī ar tarifu metodisko ietvaru, kur ir paredzēts, ka var arī izmantot bruto algas izmaiņu indeksāciju un vai ir bijušas diskusijas par iespējamiem grozījumiem darba koplīgumā, kas varētu pilnveidot šo procesu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka šis ir gads, kad tiek pārskatīts koplīgums un tieši šobrīd par šo jautājumu norit sarunas “Augstsprieguma tīkls” vadībai ar arodbiedrības pārstāvjiem, kuru laikā tiks turpināts dialogs arī par šo jautājumiem.

LAB “Enerģija” pārstāvis papildina, ka “Augstsprieguma tīkls” strādā kopējā enerģētikas sistēmā un konkurē ar citiem uzņēmumiem par darba spēka piesaisti. Ar “Augstsprieguma tīkls” arodbiedrībai ir bijušas vissarežģītāk veidot pozitīvu dinamiku par atalgojuma pieaugumu, jo no uzņēmuma vadības ir ļoti konservatīva pieeja, un visu šo laiku atalgojuma pieaugums ir bijis tikai atkarīgs no patēriņa cenu inflācijas indeksa, pretēji citiem šīs nozares uzņēmumiem, kur atalgojuma dinamika bija augstāka, nekā patēriņa cenu indekss.

Regulatora pārstāvis norāda, ka šajā jautājumā ir būtiski tas, ka ir uzsākts process darba koplīguma pārskatīšanā, kas arī būs aktuāli Tarifu projekta izvērtēšanas procesā. Lūdz sniegt atbildi par lūgumu akcionāriem par iespēju dividenžu atgriešanai, lai mazinātu izmaksu ietekmi uz tarifiem.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka šobrīd “Augstsprieguma tīkls” ierobežo normatīvie akti. Taču papildinot par to, kā pakalpojumu tarifus ietekmē izmaksas, tad “Augstsprieguma tīkls” gadījumā 1 milj.EUR izmaksu samazinājums, samazina tarifu par vienu procentpunktu. Jo tiešā veidā dividendes nevar novirzīt pakalpojumu tarifu mazināšanai.

Regulatora pārstāvis precizē, ka jautājums ir par to, vai “Augstsprieguma tīkls” ir uzrunājis akcionāru par šādu iespēju.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka “Augstsprieguma tīkls” ir informējusi akcionārus par komersanta finanšu situāciju jau pagājušā gada rudenī gan nozares ministriju, kas ir Ekonomikas ministrija, gan akcionāru Finanšu ministriju, gan Regulatoru par to, kādu iespaidu atstāj faktiskās elektroenerģijas cenas neatbilstība spēkā esošajā tarifā apstiprinātajai. Tāpat reizi ceturksnī tiek informēta padome gan par riskiem, gan citiem aktuālajiem jautājumiem. Kas attiecas uz dividendēm, tad atbilstoši Komerclikumam šis jautājums ir akcionāru kompetencē. Taču jāņem arī vērā, ka ieņēmumi valsts budžetā veidojās arī no iemaksātajām dividendēm, no kura atbilstoši arī tiek segti atbalsta pasākumi. “Augstsprieguma tīkls” tic, ka valsts šos jautājumus skatās kompleksi un apsver visus iespējamus risinājumus un virzienus, lai sabalansētu gan lietotāju, gan komersantu intereses.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt atbildi par korporatīvo pārvaldību, iespējamajiem uzlabojumiem un esošo situāciju.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve informē, ka “Augstsprieguma tīkls” strādā saskaņā ar labas korporatīvās pārvaldības principiem un politikām. Savukārt par specifiskajiem jautājumiem attiecībā uz piegādes ķēdēm un iepirkumiem, tad uz šiem jautājumiem, kas ir arī minēti saņemtajā vēstulē no Latvijas Rūpniecības un Tirdzniecības kameras, rakstiski tiks sniegta atbilde, jo dotajā brīdī precīzu atbildi sniegt nevarēs.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve papildina, ka “Augstsprieguma tīkls” ievēro Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma prasības un tas, ka iepirkumu procedūras ir atklātas un caurspīdīgas, to apliecina fakts, ka piesaistot Eiropas līdzfinansējumus, Eiropas auditori ir vairākkārt rūpīgi izvērtējuši “Augstsprieguma tīkls” iepirkumu procedūras un līdz šim nav bijušas situācijas, ka būtu kādas nepilnības un atņemts Eiropas līdzfinansējums kontekstā, ka ir veiktas neatbilstošas iepirkumu procedūras, tās ir caurspīdīgas atbilstoši likumdošanas prasībām.

Regulatora pārstāvis lūdz sniegt atbildi par elektroenerģijas ražotāju G komponentes sliedzīgu paaugstināšanu.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka “Augstsprieguma tīkls” pie politikas veidotājiem nav vērsies ar šādu jautājumu, to noteikti politikas veidotāju līmenī var darīt, taču tas noteikti ir jautājums ar ļoti tālejošām sekām starp dažādiem sektoriem, piemēram, tas var ietekmēt investoru piesaisti elektrostaciju attīstībā. Šis jautājums nav tik triviāls, bet gan jāvērtē arī dažādi valsts plāni elektroenerģijas ražošanas attīstībā un jāņem vērā arī citas iesaistītās puses, kā piemēram patērētāji. Līdz ar to “Augstsprieguma tīkls” nav bijis tāds priekšlikums kaut ko šajā jautājumā mainīt, jo pašlaik tiek ievērotas prasības, kas noteiktas Eiropas un Latvijas normatīvos aktos. Kopumā šis jautājums ir analīzes vērts un “Augstsprieguma tīkls” ir atvērts šim jautājumam.

Regulatora pārstāvis papildina, ka pašlaik ACER strādā pie tarifu struktūras jautājumiem un to, kā noteikt šo G komponenti. Līdz ar to ir gaidāmas kādas izmaiņas Eiropas līmenī. Kā jau AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis iezīmēja, tas ir politikas veidotāju jautājums, un nevar skatīt atrauti jautājumu par G komponentes maksājuma paaugstināšanu, neskatoties uz to, ka tas var bremsēt jaunu ražotāju ienākšanu.

Turpinājumā lūdz sniegt atbildi par iespējamo pārvades operatora “Augstsprieguma tīkls” un sadales operatora “Sadales tīkls” apvienošanas iespējām.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka valsts kapitālsabiedrību reorganizācija ir nozares politikas veidotāju jautājums. Par potenciālo izmaksu optimizāciju vai ko tamlīdzīgu, kā arī par “Sadales tīkls” izmaksu struktūru nav nekādas informācijas, līdz ar to šobrīd nevar sniegt ne vērtējumu, ne atzinumu šajā jautājumā. Bet šis jautājums ir adresējams politikas veidotājiem.

Regulatora pārstāvis attiecībā uz jautājumu par izmaksu attiecināšanu norāda, ka šis ir kopīgs darbs ar Regulatoru par publiski pieejamās informācijas apjomu. Cik plaši “Augstsprieguma tīkls” par izmaksu attiecināšanu varēs sniegt informāciju lietotājiem?

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka izmaksu attiecināšana starp elektroenerģijas pārvadi un jaudas uzturēšanu tiek veikta atbilstoši tarifu aprēķināšanas metodikai, kur attiecināmās izmaksas elektroenerģijas pārvadei tiek ņemti vērā uz Latvijas iedzīvotājiem attiecinātie elektroenerģijas zudumi un nepieciešamo rezervju uzturēšanai, savukārt visas pārējās izmaksas tiek attiecinātas uz jaudas uzturēšanu, tai skaitā arī iekļaujot tranzīta kompensācijas, kuras ietekmē elektroenerģijas cena biržā, tādā veidā šis jaudas uzturēšanas maksas pieaugums arī ir ievērojams. Savukārt, kas attiecās uz Metodikā noteikto starp lietotāju grupām, tad šī izmaksu attiecināšanas metode ir

saskaņota ar Regulatoru un izmaksas tiek attiecinātas uz pakalpojumu sniegšanai izmantotajiem aktīviem, respektīvi, uz lietotāju grupu, kas ir pievienota pie 110 kV līnijām netiek attiecinātas 110 kV transformatoru izmaksas, kā arī 110 kV kopņu, sadales izmaksas un tad attiecīgi katrai grupai tiek pievienota tā komponente, kas saistīta ar aktīvu uzturēšanu.

Regulatora pārstāvis papildina, kā iepriekš tika minēts, tad Regulators sadarbībā ar “Augstsprieguma tīkls” pārstāvjiem izvērtēs publiski pieejamo informāciju un iespējams ir lietderīgi sagatavot kādu papildu materiālu, kas sniegtu lietotājiem plašāku skatījumu šajā jautājumā.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve papildus komentē par atšķirīgajiem elektroenerģijas pārvades tarifiem Eiropā, jo, kaut gan ENTSO-E pat vēl 2021.gada tarifu salīdzinājums pašlaik vēl nav publiskots, taču jāņem vērā, ka salīdzinošajās valstīs atšķiras elektroenerģijas cena, kā arī dažādie atbalsta mehānismi, nodokļi un iespējams arī citas komponentes. Pieņemu, ka par šo Regulators veiks salīdzināšanu, jo vienkārši paņemt un salīdzināt kādu gala vērtību par pārvadīto vienību vai jaudas uzturēšanu būtu pietiekami sarežģīti.

Savukārt, atbildot uz jautājumu, vai jauno tarifu pieņemt vai apstiprināt vēlāk, piemēram no 2023.gada 1.jūlija, ņemot vērā, ka mainījusies Metodika, tad uzkrātie PI netiek attiecināti uz nākamo tarifu periodu, bet gan tikai paredz samazināt iepriekšējo periodu zaudējumu mazināšanai. Papildus tam esošā tarifu Metodika paredz elastīgāku pieeju un iespēju ātrāk koriģēt mainīgo izmaksu attiecināšanu uz tarifiem.

SIA “Latvijas finieris” pārstāvis norāda, ka, iepazīstoties ar pieejamajiem publiskajiem materiāliem, radās daži komentāri/jautājumi. Pirmkārt, vai iesniedzot aprēķinus tika vērā ņemtas jaunās inflācijas prognozes, jo prezentācijā ir norādīti 20%, savukārt Latvijas Bankas mājas lapā aktuālā informācija ir 17%.

Otrkārt, rodas iespaids, ka “Augstsprieguma tīkls” zudumu aprēķinā prognozētā elektroenerģijas cena ir izmantota cena, kas bijusi augstākajā punktā, taču saskaņā ar iepriekš izskanējušo informāciju šīs prognozes tiks koriģētas atbilstoši aktuālajām prognozēm.

Nākamais jautājums ir par to, ka Tarifu projektā maksa par pārvades jaudas uzturēšanu ir pieaugusi par 50%, savukārt tarifs par pārvadīto elektroenerģiju ir pieaudzis par 300%. Kādēļ ir izvēlēts šāds paņēmieni izmaiņām? Noslēgumā, vai ir pētīta iespēja zudumu izmaksu aprēķinam nākotnē neizmantojot elektroenerģijas cenas biržā.

Regulatora pārstāvis norāda, ka par inflācijas prognozēm sadarbībā ar “Augstsprieguma tīkls” kolēģiem tiks strādāts pie ietvara, kur tiks ņemtas vērā tā brīža aktuālās prognozes, līdzīgi, kā elektroenerģijas cenas prognoze. Līdz ar to par šiem jautājumiem pašlaik diskusiju neuzturam, jo pašlaik situācija mainās pa mēnešiem.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda, ka par elektroenerģijas cenas iegādi biržā vai izvēlēties kādu citu iepirkšanas veidu, “Augstsprieguma tīkls” ir vērtējis šādas iespējas cenu fiksēt gan ar derivatīviem, gan iepirkt elektroenerģiju no tirgotājiem par fiksētu cenu ilgākā laika periodā, piemēram divi līdz trīs gadi, un “Augstsprieguma tīkls” secināja, ka ilgtermiņā vai hedžējot vai ar derivatīvām metodēm, vai arī ilgtermiņa iegādes līgumi, tad šādas metodes ilgtermiņā rada izmaksu sadārdzinājumu. Šīs metodes gan dod priekšrocību, tam, ka tas rada prognozējamu cenu ilgtermiņā, taču izmaksu ziņā tas ir dārgāk. Tādēļ “Augstsprieguma tīkls” ir izvēlējis izmaksu efektīvāko metodi, tajā pašā laikā ir jāsadzīvo ar volutilitāti (svārstīgumu).

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve papildina atbildi jautājumā par izmaksu atšķirību tarīfos starp elektroenerģijas pārvadi un jaudas uzturēšanu. Šis atšķirīgais pieaugums ir saistīts ar to, ka tarīfs par elektroenerģijas pārvadi ir atkarīgs no zudumu izmaksām, kur aprēķinos tiek izmantota elektroenerģijas cena Nord Pool biržā, kas šobrīd ir par 6 reizēm augstāka, nekā spēkā esošajā tarīfā apstiprinātā, līdz ar to šis tarīfs pieaug vidēji 4 reizes, un savukārt, kas attiecas uz jaudas uzturēšanas tarīfu, tad uz šo komponenti tiek attiecinātas visas pārējās darbības, kas sevī iekļauj arī inflācijas pieauguma prognozi un citus faktorus vai aktuālos projektus, kas “Augstsprieguma tīkls” nepieciešami, lai integrētos Eiropas tīklos, līdz ar to šīs izmaksas ir mazāk pieaugušas.

Regulatora pārstāvis papildina, ka svarīgākais šajā jautājumā ir tas, ka būtiska ietekme ir elektroenerģijas cenai, kas tieši ietekmē mainīgās daļas tarifa apmēru.

SIA “Enefit” pārstāvis arī norāda uz zudumu izmaksu komponenti, kur iepriekš AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis norāda uz vērtētiem dažādiem risinājumiem šajā jautājumā, taču, vai ir vērtēta arī kāda iespēja alternatīvai, ja ne pilnīgai cenas fiksēšanai, bet daļējai elektroenerģijas cenas fiksēšanai. Jo, kā redzams, tad Baltijā un arī Latvijā pašlaik ir iespējams iegādāties elektroenerģiju, kur ir fiksēti cenu piedāvājumi, kas tiek noteikta uz citu aktīvu bāzes un kuru vērtība ir būtiski atšķirīga no Tarīfu projektā iekļautās references (atsauces) cenas, kas ir 270 EUR/MWh. Pēc būtības, šodien paskatoties alternatīvus piedāvājumus, cena ir 180 EUR/MWh, kas ir būtiska atšķirība apmēram 30% un tas atstāj ietekmi uz izmaksām virs 10 milj.EUR.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāvis pateicas par šo komentāru un norāda, ka vēlreiz izvērtēs alternatīvas iespējas iepērkamās elektroenerģijas cenu prognožu noteikšanai, katrā ziņā tas, ko “Augstsprieguma tīkls” pēdējā laikā novēro ir, ka derivatīvu tirgus, kā G. Ābeles kungs minēja, likviditāte krītas un šķiet tas bija septembra beigās, kad Nasdaq biržā tika sniegta informācija, ka virknē Baltijas tirgos šie derivatīvu produktu tirdzniecība vispār tiek apturēta, bet iespējams, ka, kā Mertena kungs min, ir jāieskatās divpusējo darījumu fizisko piegāžu tirgū, ka tur ir iespēja daļu no cenas fiksēt.

Latvijas Darva devēju konfederācijas pārstāve papildinot visus iepriekšējos kolēģus no biznesa puses, ļoti vēlētos, lai tiktu sadzirdēts tas trauksmes līmenis, kas ir lielajos energoietilpīgos, un tieši ražojošajos un eksportējošajos uzņēmumos, jo pie visa konteksta, kāds ir šobrīd, šī ziņa (ievērojams tarīfu kāpums) ir vēl trauksmaināka. Tādēļ ir liels lūgums izskatīt katru no šīm sadaļām saimnieciski un atbildīgi. Savukārt, precizējot par inflācijas jautājumu, kur ir pārliecība, ka 20% inflācija būs tāda pati arī nākamajos gados - 2023. un 2024.gadā, kam patreiz nav nekādu pamatotu prognožu. Tāpat par atalgojuma pieaugumu, kas ir paredzēts 43% apmērā, biznesa pusē tas būtu kaut kas neticams un neiespējams, ja tā varētu palielināt atalgojumu darbiniekiem. Papildus jautājums ierosinājums attiecībā uz tehnoloģisko zudumu izmaksām, izvērtēt Kurzemes loka visa tīkla izmantošanu krīzes laikā. Tāpat attiecībā uz elektroenerģijas iegādēm Nord Pool biržā izskatīt iespēju kādu laiku iegādāties elektroenerģiju tieši no kāda Latvijas ražotāja. Savukārt par jaunu no atjaunīgajiem resursiem elektroenerģijas ražotāju pieslēgšanu un tiem attiecināmo maksu, ir lūgums izvērtēt, lai tas būtu solidāri, nevis šo daļu sedz visi pārējie lietotāji.

Latvijas Darva devēju konfederācijas pārstāvis papildinot aicina vērtējot Tarīfu projektu skatīties kompleksi uz pasākumu, enerģijas cenas gala patērētājiem un ekonomikai kā tādai, kas ražo, eksportē un nodrošina valsts asinsriti. Ja katrā atsevišķā gadījumā visdrīzāk tarīfu paaugstināšanas pamatojumu var atrast, tad neskatoties tomēr, kā tas izskatās konkurētspējīgā vidē apkārtējās valstīs, vismaz Baltijā un Skandināvijā, ar kurām Latvija konkurē pasaules tirgū, un gala rezultātā mēs nonākam pie dārgākajām

energoresursu cenām, kopā rēķinot pārvadi un ražošanu attiecībā pret citām valstīm, un redzam veiksmīgus un bagātus elektroenerģijas ražošanas un pārvades uzņēmumus un diezgan vāju eksport nespējīgu, nekonkurētspējīgu pārējo ekonomiku. Vai tas ir mūsu mērķis un vai tas ir ilgtspējīgs mērķis, vai ceļš kuru mēs ejam šinī gadījumā? Tāpēc aicinātu ļoti lielu vērību pievērst tam, kā mēs izskatīsimies konkurētspējā katra tarifa apstiprināšanā un kopā, gan “Augstsprieguma tīkls”, gan “Sadales tīkls” pēc tam droši vien neizbēgamā sarunā par kopējo situāciju pret konkurējošām valstīm.

AS “Augstsprieguma tīkls” pārstāve norāda, ka inflācijas prognozes nav nemainīgas, bet gan tiks izskatītas atbilstoši jaunākajām prognozēm, taču būtiskā daļa, faktiski viss, kas ir iekļauts Tarifu projektā, izmaksās diezgan lielā mērā neizbēgami un nenovēršami, bet kam var pievērst uzmanību, kas ir atbalsta mehānismi, kā varētu mīkstināt izmaksu pieauguma ietekmi un es atbalstu to, ka Latvijai ir jāpaliek konkurētspējīgai. Kā piemēram, par jautājumu, vai “Augstsprieguma tīkls” ir iespējams saņemt atbalsta mehānismu elektroenerģijas cenai, kas ir virs 160 EUR/MWh, pirmsšķietami izskatījās, ka uz “Augstsprieguma tīkls” tas neattiektos, ir saņemta pozitīva atbilde šajā jautājumā un šis netika iekļauts Tarifu projektā, tāpēc tas tiks pārrēķināts. Tas varētu sastādīt apmēram 4 milj.EUR samazinājumu, tātad 4% samazinājumu, pie esošās elektroenerģijas cenu prognozes. Savukārt “Augstsprieguma tīkls” pārskata iespēju visu ko var atslēgt un neizmantot elektroenerģijas zudumu samazinājumam, tai pat laikā lai saglabātu drošu sistēmu. Līdz ar to jāvērtē, cik tālu var samazināt izmaksas uz drošības rēķina, ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju un iespējamo desinhronizāciju uz robežām ar Krieviju un Baltkrieviju. Tai pat laikā es atbalstu, ka Latvijai ir jāpaliek konkurētspējīgai reģionā un energoresursu cena, tai skaitā tarifi, ir viens no būtiskajiem jautājumiem, kuru kopā ar politikas veidotājiem jāturpina risināt. Ticu uz organizāciju un uzņēmēju atbalstu, lai šo jautājumu varētu valstiski risināt.

Regulatora pārstāvis pateicas par papildus sniegtajām atbildēm un norāda, ka turpināsies rūpīgs darbs pie Tarifu projekta izmaksu vērtēšanas, kur būs arī diskusijas vērtēšanas procesā ar iesaistītajām pusēm. Attiecībā uz inflācijas prognozēm, Regulatora ieskatā, sākotnēji ir jābalstās uz faktiskajām izmaksām, nevis inflācijas prognozi nākamajiem periodiem. Papildus tam tarifu aprēķināšanas Metodikas ietvars paredz, ka prognozējot izmaksas, tās tiek balstītas uz Latvijas Bankas vai citu ticamu avotu, kas tiek izmantots, bet pēc tam tās tiek koriģētas pēc fakta, līdz ar to uzņēmumam neveidojas papildu peļņa, ja prognozes nav bijušas precīzas. Jo pašreizējos apstākļos neviens nevar prognozēt, kā situācija eskalēsies, kā arī neviens neprognozēja, ka inflācija šogad būs tuvu 20%. Par jautājumu, kas tika minēts sarakstē par tranzīta kompensācijas mehānismu izmaksām, tam arī jau ir pievērstā uzmanība un noteikti ar “Augstsprieguma tīkls” pārstāvjiem tiks izrunāta situācijai iemesliem tik straujām izmaiņām.

Regulatora pārstāvis pateicas klātesošajiem par pieslēgšanos uzklauššanas sanāksmei un slēdz uzklauššanas sanāksmi.

Uzklauššanas sanāksmi slēdz plkst. 16:05.

Uzklauššanas sanāksmes vadītājs

V.Uzvārds

Protokolētājs

V.Uzvārds